

SOCIALMINISTERIET

Folketingets Socialudvalg

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato: 4. maj 2005

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

JAP + LEH/ J.nr. 601-31

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 21.april 2005 følger hermed – i 5 eksemplarer – socialministerens svar på spørgsmål nr. 196 ad L 38

Spørgsmål nr. 196:

”Ministeren bedes kommenterer henvendelsen fra Inspektørkollegiet ved Danmarks Forsorgshjem og SAND - Sammenslutningen Af Nærudvalg i Danmark, jf. L 38 - bilag 22.”

Svar:

Inspektørkollegiet og SAND har ved fremmøde i Socialudvalget afleveret to notater, dels et notat fra Inspektørkollegiet og dels et notat fra SAND om fremtidsvisioner for SAND.

I det følgende kommenteres de synspunkter mv. der rejses i notaterne.

Ad Inspektørkollegiets henvendelse

Inspektørkollegiet er stadig nervøs for om selvmøderprincippet vil blive udhulet. De skriver fx :”--- Det betyder, at en borger fra Region Nordjylland fx Frederikshavn Kommune, af egen drift kan tage ophold på en boform i Region Midtjylland.

Den kommune, der har overtaget boformen, skal derefter sikre at der laves en aftale med Frederikshavn Kommune om betaling mv.. Men det kan være, at Frederikshavn Kommune har lavet deres rammeaftale om akutpladser med Ålborg Kommune, der har overtaget Svendstrupgård: Hvordan skal det håndteres? Skal beboeren tage til Svendstrupgård.”

Det skal bemærkes, at rammeaftaler ikke indgås mellem de enkelte kommuner, men mellem kommunerne og regionen.

Uanset hvilke aftaler der måtte blive lavet, vil borgeren stadig efter lovforslaget (loven) have fuld ret til selv at vælge hvilket forsorghjem han eller hun vil tage ophold på.

Ingen kommune kan ændre denne ret for borgeren til selv at vælge.

Det skal understreges, at det er en forudsætning for, at kommunerne kan få statsrefusion af deres udgifter til forsorghjem mv., at loven er overholdt.

Inspektørerne fortsætter: ” *I servicelovens § 9 står at tilbud over 100 pladser skal have en regional udviklingsplan. Vi vil meget opfordre til at det kommer til at gælde alle tilbuddene efter § 110, det nuværende § 94, uanset om ejeren er region eller kommune.* ”

For så vidt angår denne problematik om udviklingsplaner efter lovforslagets § 9, kan jeg henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. 192 ad L 38, hvoraf det fremgår, at bestemmelsen om udviklingsplaner er møntet på gamle særforsorgsinstitutioner, som i vidt omfang vil have brug for udvikling og fornyelse.

Endelig skriver Inspektørkollegiet: ” *Vi optræder i en lang række sammenhænge som beboernes hjælpere og advokater i.f.t. kommuner, boligforeninger og retssystemet.*-----

Vi skal derfor anbefale, at boformernes suverænitæt sikres så meget som muligt af hensyn til beboernes retssikkerhed og så vi kan sikre sammenhængskraften i hele beboerens proces, fra hjemløs til hjemmehørende-----”

Ved kommunalreformen vil større og mere bæredygtige kommuner få det fulde myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar på det sociale område. Dvs. at kommunerne i modsætning til i dag skal være med til at finansiere deres borgeres ophold på forsorghjem. Kommunerne får med kommunalreformen et betydeligt incitament til at gøre en indsats for deres borgere på et forsorghjem. Dvs. at borgernes retssikkerhed i det kommende system ikke vil blive formindsket, men tværtimod forstærket.

Socialministeriet går i øvrigt ud fra, at lederne på forsorghjemmene fortsat vil leve op til deres ansvar og arbejde for, at borgere på forsorghjem kommer videre i deres liv og ikke sander til på hjemmene.

Ad SAND's henvendelse

SAND har som de hjemløses egen interesseorganisation visioner om at påpege de udstødende tendenser i samfundet og være aktive medspillere i udformningen af tiltag, som modvirker årsagerne til hjemløshed.

SAND vil være en synlig naturlig samarbejdspartner i alle kommuner, i regionerne og for staten.

På det lokale og regionale niveau vil SAND have aktive beboerråd/brugerråd på hver eneste boform for hjemløse. De amtslige nærudvalg er ikke indskrevet i lovgivningen. SAND ønsker, at samarbejdet formaliseres, således at nærudvalgene naturligt inddrages i beslutninger på lokalt og regionalt niveau, der vedrører hjemløse.

På nationalt niveau udtrykkes tilfredshed med hensyn til høring i relevant lovgivningsarbejde og deltagelse råd og nævn.

Endelig har SAND en vision om at udvikle sig fra at være en politisk organisation til også at være en forening, der tilbyder hjemløse mulighed for at fordybe sig fagligt, dyrke sport og bruge SAND som et socialt netværk.

Brugerorganiseringen på hjemløseområdet er en skrøbelig konstruktion. Den er afhængig af, at der er tilstrækkeligt med engagerede brugerrepræsentanter, som ikke bare er villige til at påtage sig opgaverne, men også er i stand til at udføre dem. Der er en stor og hurtig udskiftning på boformerne. Mange af brugerne er mærkede for livet som hjemløs. Der er stor risiko for tilbagefald, hvilket gør, at arbejdet kommer til at ligge stille i en periode. Risikoen for tilbagefald kan også være med til at fastholde en forestilling hos omgivelserne om, at hjemløse ikke er i stand til at påtage sig et ansvar, der rækker langt frem i tiden.

For at komme nogle af de potentielle farer til livs er det nødvendigt at støtte op om brugerorganiseringen på hjemløseområdet på flere områder. Derfor foreslås:

- At samarbejdet med det lokale og regionale niveau formaliseres, så at det kan fungere uafhængigt af brugerrepræsentanternes op- og nedture
- At "Vidensfunktionen for hjemløse" fortsætter, idet vidensfunktionen stadigvæk spiller en stor rolle i SAND's og nærudvalgenes arbejde og
- At brugerorganiseringens arbejde på hjemløseområdet sikres økonomisk.

Bemærkninger

I dag er brugerindflydelsen på forsorgshjem og herberger sikret ved adgangen til at organisere sig på boformen, hvilket typisk sker ved oprettelse af beboer- eller brugerråd. Denne adgang til organisering på de enkelte boformer videreføres uændret, jf. § 16 i forslaget til servicelov (L 38), hvorefter kommunalbestyrelsen sørger for, at brugerne af tilbud efter serviceloven får mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbudene. Det vil derfor være op til nærudvalgene at sikre, at de inddrages i dette arbejde, og at dette formaliseres.

Vidensfunktionen, der blev oprettet i 1999, er knyttet til Videns- og Formidlingscentret for Socialt Udsattes afdeling i Esbjerg. Videns- og udviklingsfunktionen har til opgave at

- styrke brugerinddragelsen på hjemløseområdet (støtte SAND og nærudvalgene, etablere ”tillidsmandskurser” etc)
- indsamle tilgængelig viden og stille sig til rådighed for området mht formidling af ny viden med det sigte at bidrage til såvel nyudvikling som synliggørelse af området
- koordinere aktiviteter og formidler og fremme dialogen mellem de forskellige aktører på området samt
- bidrage til kvalitetsudvikling.

Som SAND anfører, er brugerorganisering på hjemløseområdet en skrøbelig konstruktion, fordi der er et meget svingende antal aktive samtidig med, at der til tider er stor udskiftning blandt de aktive.

Selvom SAND har fået ansat en landssekretær og er støttet økonomisk fra Socialministeriet, vil brugerorganiseringen styrke og forankring også fremover være afhængig af Vidensfunktionens involvering i brugerorganiseringen.

Bevillingen til Vidensfunktionen udløber med udgangen af 2005. Jeg vil i forbindelse med de kommende satspuljeforhandlinger søge midler til forlængelse af Vidensfunktionens arbejde.

Som nævnt i henvendelsen får SAND økonomisk støtte fra Socialministeriet. Drift af brugerorganiseringen på hjemløseområdet vil også i de kommende år være afhængig af økonomisk støtte, og jeg vil derfor også under satspuljeforhandlingerne søge midler til fortsat drift af diverse brugerorganiseringer.

Eva Kjer Hansen

/Aksel Meyer